

JAK BADAĆ BY ROZWIJAĆ USŁUGI SPOŁECZNE?

Mariusz Kwiatkowski

Fundacja Partycypacja, Uniwersytet Zielonogórski

Zielona Góra, 12 czerwca 2023

„Udomowienie” - sens rozwoju usług społecznych

UDOMOWIONE

- Oswojone
- Okiełznane
- Ogarnięte
- Ucywilizowane
- Uporządkowane
  - Bezpieczne
  - Przyjazne
- Godne zaufania
  - Różnorodne
- Dopasowane do potrzeb

Poziom krajowy

STRATEGIA ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Polityka publiczna do roku 2030
z perspektywą do 2035 r.

**Centra usług społecznych.
Potencjał intencjonalnie wywołanej zmiany
w lokalnej polityce społecznej w Polsce**

red. Marek Rymśza i Arkadiusz Karwacki

Poziom regionalny

Usługi społeczne Moc dla mieszkańców

Raport z diagnozy organizacji systemu usług społecznych na terenie gmin województwa lubuskiego dla celów tworzenia centrów usług społecznych

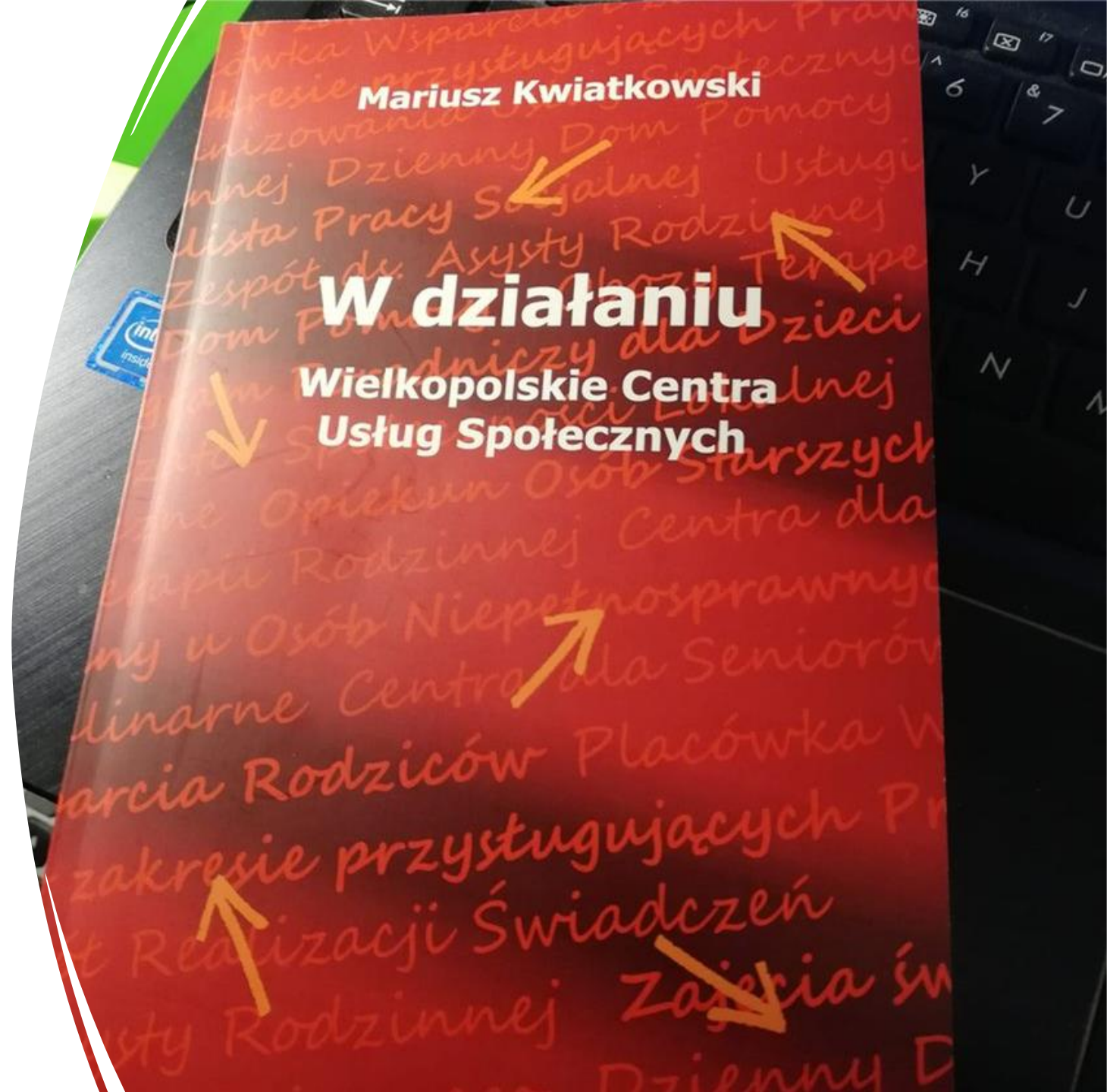
 fundacja
partycypacja

ROPS

Poziom lokalny

- [\(15\) \(PDF\) W działaniu. Wielkopolskie centra usług społecznych In Action. Greater Poland Centers of Social Services \(researchgate.net\)](#)

**ZMIANA
SZYLDU
CZY
MISJI?**

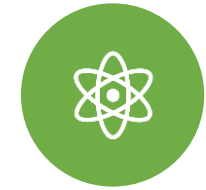
**INTUICYJNIE
CZY
PROFESJONALNIE?**

**MONOPOL
CZY
PARTNERSTWO?**

**DLA WYBRANYCH
CZY
DLA
WSZYSTKICH?**

**PROJEKT
CZY
INSTYTUCJA?**

Jak badać, by rozwijać (udomawiać)?

- **1. AUTENTYCZNIE**
- **2. PARTYCYPACYJNIE**
- **3. MOBILNIE**
- **(Z ENTUZJAZMEM!)**

Etapy partycypacyjnej diagnozy lokalnej

ZLECENIODAWCA

WYKONAWCA

- **Wstępna koncepcja** (lista usług)
- **Lista partnerów**
(potencjalnych usługodawców)
- **Konsultacje**

- **Konsultacje** z mieszkańcami
- **Ankieta** – potrzeby mieszkańców
- **Wywiady** w miejscach prowadzenia działalności (potencjał)
- **Spotkanie z zespołem CUS** (potencjał)
- **Warsztaty diagnostyczne (SIEĆ)**
- **Spotkania z usługobiorcami**
- **Warsztaty strategiczne**
- **RAPORT Z DIAGNOZY**

Jak badać?

- **Autentycznie**
- **Partycypacyjnie**
- **Mobilnie**
- **Z entuzjazmem!**

OPS

CUS

INTERWENCJA

PROFILAKTYKA

pasywność

aktywność

selektywność

powszechność

stygmatyzacja

integracja

wąska oferta

szeroka, dopasowana do potrzeb

jednosektorowość

wielosektorowość

konflikt

współpraca

ANKIETA – badanie potrzeb i potencjałów

I Czy popiera Pan/i przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS) w Centrum Usług Społecznych (CUS), oferujące mieszkańcom dostęp do szerszej i zintegrowanej oferty usług?

II Czy uważa Pan/i, że następujące usługi organizowane przez Centrum Usług Społecznych są zgodne z potrzebami mieszkańców Gminy Śrem?

- *(Proszę wskazać wybraną odpowiedź wpisując „x” w odpowiednim miejscu)*
- a) Zdecydowanie tak
- b) Raczej tak
- c) Raczej nie
- d) Zdecydowanie nie
- e) Trudno powiedzieć

Obszar problemowy: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

**1. Opieka
wytchnieniowa
w miejscu zamieszkania**

**2. Grupa wsparcia
dla rodzin osób
z
niepełnosprawnościami**

**3. Mieszkania
treningowe dla osób
niesamodzielnych**

**4. Asystent wsparcia
w kryzysie psychicznym**

**5. Mobilny
fizjoterapeuta**

Obszar problemowy: STAROŚĆ

6. Asystent osoby starszej

7. Pobudzenie aktywności obywatelskiej - animacja społeczności lokalnej, ruchy sąsiedzkie, wolontariat

8. Taksówka dla seniora

9. Mobilne usługi porządkowo – naprawcze „Złota rączka”

10. Mobilne rozmowy wspierające

11. Pakiet programów zdrowotnych - dietetyk, kardiolog, hipertensjolog, diabetolog, psychiatra, podolog

12. Mobilny pakiet usług informatycznych

Obszar problemowy: RODZINA

13. Pakiet poradnictwa specjalistycznego - psycholog dziecięcy, psychoterapeuta, terapeuta uzależnień dzieci i młodzieży

14. Pakiet usług dla dzieci ze specjalnymi potrzebami - integracja sensoryczna, hipoterapia, dogoterapia

15. Grupa wsparcia dla rodzin doświadczających przemocy

16. Tworzenie i rozwój Klubów Sąsiedzkich

1. ZDOLNOŚĆ REAGOWANIA NA KRYZYSY

CUS

WYSOKA

Szeroki zestaw narzędzi oddziaływania

Sieć instytucji i organizacji

Poszerzone zasoby ludzkie (kadra pomocy społecznej + OUS, KIPUS, OSŁ + partnerzy)

NIE CUS

NISKA

- Ograniczone narzędzia oddziaływania
- Jedna instytucja
- Wąskie zasoby ludzkie (kadra pomocy społecznej)

2. POZYCJA W GMINIE

CUS

Pierwszoplanowa

polityka społeczna

+ kultura

+ edukacja

+ zdrowie

+ sport

+ transport

NIE CUS

Niszowa

pomoc społeczna

3. PROFILAKTYKA I KREATYWNOŚĆ

CUS

- **Głównie profilaktyka, kreatywność**
  - Praca środowiskowa (OSL)
  - Zasada jednego okienka
  - Bogaty wachlarz usług
    - Usługi zdrowotne
    - Usługi transportowe
    - Usługi mobilne

NIE CUS

- **Głównie interwencja, reaktywność**

4. POTENCJAŁ FINANSOWY I INFRASTRUKTURALNY

CUS

- **Większy**
  - Remonty
  - Przystosowanie do potrzeb osób korzystających z usług
  - Potencjał i sieć partnerów

NIE CUS

- **Mniejszy**

5. POTENCJAŁ SPOŁECZNY

CUS

Silna zewnętrzna sieć wsparcia

- Ministerstwo
- Eksperti zewnętrzni
- ROPS
- Forum CUS

NIE CUS

Bez zewnętrznej sieci wsparcia

6. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI

CUS

Systemowa

Partnerska

- Wieloletnie umowy
- Obowiązek
- Koło zamachowe rozwoju

NIE CUS

- Incydentalna
- Klientelistyczna
  - Krótkotrwałe umowy
  - Dowolność

DLACZEGO (NIE) CUS?

- **Kryzys finansowy**
- **Naturalny lęk przed zmianą**
- **Obawy przed utratą pozycji**
- **Braki kadrowe, niskie wynagrodzenia**
- **Opór / niezrozumienie decydentów**

CUS
ALBO
NIE CUS

*CUS albo nie CUS - oto jest pytanie.
Kto postępuje godniej: ten, kto biernie
Stoi pod gradem zajadłych strzał losu,
Czy ten, kto stawia opór morzu nieszczęść
I w walce kładzie im kres?
(W. Szekspir, monolog Hamleta)*